

MPK

□

Sisällys

- [1 Johdanto](#)
- [2 Linkkejä](#)
 - [2.1 Maanpuolustus](#)
- [3 Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta](#)
 - [3.1 4 luku VAPAAEHTOINEN SOTILAALLINEN KOULUTUS \(PVVEH\)](#)
 - [3.2 4 a luku SOTILAALLISIA VALMIUKSIA PALVELEVA KOULUTUS \(SOTVA\)](#)
 - [3.3 4 b luku Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämä tutustumistoiminta](#)
 - [3.4 4 c luku Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kansainvälinen koulutustoiminta](#)
 - [3.5 4 d luku Maanpuolustusyhdistyksen järjestämää koulutusta koskevat yleiset säännökset](#)
 - [3.6 5 luku Muu vapaaehtoinen maanpuolustustoiminta](#)
 - [3.7 6 luku Sitoutumista koskevat säännökset](#)
 - [3.8 7 luku Velvollisuudet ja oikeudet](#)
- [4 Varustautuminen](#)
 - [4.1 Muita varustelista](#)
 - [4.2 Kenttävarustus](#)
 - [4.3 Taisteluvälineitä \(tväl\)](#)
 - [4.4 Muuta omavalintaista varustusta](#)
 - [4.5 Varusteiden jako](#)
 - [4.6 Varusteiden luovutus](#)
 - [4.7 Kaappijärjestys](#)
- [5 Arvomerkki](#)
- [6 Vinkkejä](#)
- [7 Lyhenteitä](#)

Johdanto

MPK-toiminta, Maanpuolustuskoulutusyhdistys, ressu

- Sivun tiedot soveltuvat myös kertausharjoituksiin.
- Pikakerutaus taisteluasioihin löytyy sivulta [Sotilaan käsikirja](#).
- MPK:n kurssit tarjoavat erityisesti reserviläisille oivan mahdollisuuden lisäkouluttautua. Osallistuminen on vapaaehtoista ja yhdistyksen koulutuskalenterista voi poimia itseä kiinnostavat kurssit. Välttämättä kaikille kursseille ei kuitenkaan tule hyväksyntää vaikka kurssilla olisi tilaa. Mihinkään yhdistykseen ei tarvitse liittyä tai maksaa jäsenmaksua. Kursseilla saattaa kuitenkin olla osallistumismaksu. Tulevat kurssit julkaistaan yleensä ennen kevä- ja syyskautta, ja yleensä kausien lopussa on enemmän jatkokursseja. Kurssit ovat pääsääntöisesti perjantaista sunnuntaihin. Kurssien kouluttajat ovat hyvin motivoituneita kouluttamaan, joten kurssien taso on pääsääntöisesti korkea. Opetettu tieto on suoraan sovellettavissa ja tukee täysin sotilaskoulutusta ja kertausharjoituksia. Osallistujat ovat laidasta laitaan, osa juuri palveluksesta tulleita, osa 30 vuotta sitten, joten tietotaito ja

lähtötasoa vaihtelee. Tämä näkyy esimerkiksi ryhmän liikkumisessa, jossa nykyaikainen partioperusteinen ja kiilassa liikkuminen ovat täysin tuntemattomia osalle reserviläisistä. Myös sotilasarvot, kertausharjoitusten ja MPK-kurssien käyntimäärät vaihtelevat paljon osallistujien kesken. Harjoituksissa ryhmiä pääsevät johtamaan myös varusmiehet.

- [Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta](#) käsittelee MPK:n asemaa.

Linkkejä

[Maakuntajoukot](#)

[Sotilaan käsikirja](#)

[Sulkeisjärjestys](#)

[Suunnistus](#) ja [Koordinaatit](#)

Maanpuolustus

[TEPA-termipankki](#) määrittelee sanan *maanpuolustus* seuraavasti: "sotilaalliset ja siviilialojen toimet, joilla turvataan valtion itsenäisyys sekä kansalaisten elinmahdollisuudet ja turvallisuus ulkoista, muiden valtioiden aiheuttamaa tai muuta uhkaa vastaan"

Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta

[Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta \(VMP-laki, 556/2007\)](#) (tämä sivun kohta päivitetty 4/2022)

[HE 172/2006](#) taustoittaa lakia ja antaa sen tulkintaan ohjeita. Tämän lisäksi lain muutokset ovat esitetty myöhemmissä hallituksen esityksissä, luettelo löytyy *lain* lopusta.

- MPK:lla ei voi olla sodan ajan joukkoja.

Seuraavaan on kerätty poimintoja laista. Jako pykälien sisällä ei noudata täysin lain momentteja.

- 1 § Lain tarkoitus
 - Tässä laissa säädetään **viranomaisten valvonnassa ja ohjauksessa** järjestettävästä **vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta**, jolla **kehitetään kansalaisten ja viranomaisten valmiuksia osallistua yhteiskunnan tukemiseen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa**.
 - Lisäksi lain tarkoituksena on **edistää maanpuolustuskykyä**.
- 2 § Sotilaallinen koulutus ja sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus
 - **Sotilaallisella koulutuksella tarkoitetaan tässä laissa koulutuksen antamista Puolustusvoimiin kuuluville joukoille** ja Puolustusvoimien ampumatarvikkeilla ja räjähteillä tapahtuvan koulutuksen järjestämistä.
 - **Sotilaallisia valmiuksia [(SOTVA)] palvelevalla koulutuksella tarkoitetaan tässä laissa muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua koulutusta, jossa** koulutetaan Puolustusvoimien menetelmiä tai välineitä koskevaa yksilön sotilaallista osaamista ja toimintakykyä **sodassa tai muissa aseellisissa selkkauksissa toimimista varten**.
- 3 § Puolustusministeriön, Puolustusvoimien ja pääesikunnan vapaaehtoista maanpuolustusta koskevat tehtävät
 - **Puolustusministeriön** tehtävänä on vapaaehtoisen maanpuolustuksen yleinen ohjaus ja valvonta.
 - **Puolustusvoimien** tehtävänä on valvoa Puolustusvoimien aseiden käyttöä sotilaallisia

valmiuksia palvelevassa koulutuksessa ja johtaa vapaaehtoisten käyttämistä Puolustusvoimien antamassa virka-avussa ja pelastustoiminnassa sekä tukea Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toimintaa siten kuin tässä laissa tarkemmin säädetään.

- 6 § Maanpuolustuskoulutusyhdistys ja sen tarkoitus
 - Maanpuolustuskoulutusyhdistys on **julkisoikeudellinen yhdistys**, joka **järjestää vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta** ja toimii jäsenyhdistystensä yhteistyöjärjestönä.
 - Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen **tarkoituksena on maanpuolustuksen edistäminen** koulutuksen, tiedotuksen ja valistuksen keinoin.
- 7 § **Tehtävät**
 - Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkisena hallintotehtävänä on:
 - 1) järjestää 4 a–4 c luvussa tarkoitettua koulutusta ja toimintaa sekä vapaaehtoista maanpuolustusta koskevaa tiedotusta ja valistusta;
 - 2) kehittää naisten mahdollisuuksia osallistua vapaaehtoiseen maanpuolustukseen ja järjestää siihen liittyvää sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta ja tutustumistoimintaa;
 - 3) ohjata, tukea ja sovittaa yhteen jäsenjärjestöjen maanpuolustuskoulutusta;
 - 4) kehittää 4 b luvussa tarkoitettulla toiminnalla nuorten mahdollisuuksia tutustua maanpuolustukseen.
 - **Edellä säädettyjen tehtäviensä lisäksi yhdistys voi järjestää turvallisuus-, varautumis- sekä johtamis- ja kouluttajakoulutusta** sekä tehdä aloitteita ja toimia muutoinkin maanpuolustuksen hyväksi siten kuin sen säännöissä määrätään.

Hallituksen esityksessä asiaa tarkennetaan seuraavasti: "- - lähinnä informatiivisessa tarkoituksessa maininta Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen muista kuin 1 momentissa säädetyistä tehtävistä, joiden osalta kyse on siis vapaasta yhdistystoiminnasta. Maanpuolustuskoulutusyhdistys voi siten edelleenkin sääntöjensä mukaisella tavalla huolehtia esimerkiksi liikuntakoulutuksesta sekä antaa muuta tarpeellista turvallisuus-, varautumis- ja johtamiskoulutusta. - - Turvallisuuskoulutus valmentaisi selviytymään normaaliolojen vaara- ja häiriötilanteissa. Koulutuksessa opetettaisiin peruskansalaistaitoja, kuten ensiapua, alkusammutusta, itsepuolustusta ja suunnistusta. Varautumiskoulutukseen kuuluisi muun muassa kuntien ja muiden siviiliviranomaisten tukeminen. Koulutusaiheita olisivat esimerkiksi etsintä, joukkomajoitus ja -muonitus sekä suojeluasiat. Johtamis- ja kouluttajakoulutuksessa puolestaan olisi mahdollisuus kehittää niitä tietoja ja taitoja, joiden avulla kurssilaiset pystyisivät johtamaan organisaationsa toimintaa normaali- ja poikkeusoloissa. Johtamiskoulutus olisi tarkoitettu ensisijaisesti reservin johtajille ja muissa johtotehtävissä toimiville ja sitä järjestettäisiin ensi sijassa yhdistyksen omiin tarpeisiin tavoitteena valmentaa maanpuolustuspiireihin kurssien ja harjoitusten kouluttajia. Koulutus on järjestettävä yhdessä muiden toimijoiden kanssa ottaen huomioon muille viranomaisille kuuluvat tehtävät ja velvollisuudet."

- 9 § Toimielimet
 - Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toimielimiä ovat yhdistyksen kokous ja hallitus. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksellä on **toiminnanjohtaja**.
 - Valtioneuvoston yleisistunto määrää [hallituksen] puheenjohtajan ja neljä jäsentä.
- 11 § Toiminnan rahoitus

- Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, jonka puitteissa Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle myönnetään valtionavustusta sille 7 §:n 1 momentissa säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin toimintamenoihin.
- Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutustoiminnan rahoitukseen käytetään **suoritemaksuista** ja mahdollisista jäsenmaksuista kertyviä tuloja sekä muita tähän tarkoitukseen osoitettuja varoja.
- 13 § Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkisten hallintotehtävien hoitamisessa on noudatettava hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), arkistolakia (831/1994) ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003).
- 14 § Maanpuolustuskoulutusyhdistyksestä on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä yhdistyslain 6 §:n 2 momentissa, 8, 9, 11-17, 20, 22 ja 24 §:ssä, 25 §:n 2 momentissa, 26-34 §:ssä ja 35 §:n 1 ja 2 momentissa, 36, 37 sekä 39 §:ssä säädetään.

4 luku VAPAAEHTOINEN SOTILAALLINEN KOULUTUS (PVVEH)

- 17 § Vapaaehtoisen sotilaallisen koulutuksen antaminen
 - PUOLUSTUSVOIMAT voi antaa sotilaallista koulutusta ja muuta tarpeelliseksi katsomaansa koulutusta vapaaehtoisille 18 vuotta täyttäneille henkilöille järjestämällä vapaaehtoisia harjoituksia. Perusyksikköä suurempien joukkokokonaisuuksien, Puolustusvoimien poikkeusolojen organisaatioon kuuluvien joukkojen ja varusmiesten koulutus sekä joukkojen operaatioihin valmentaminen sekä taisteluammuntojen järjestäminen **kuuluu kuitenkin yksinomaan Puolustusvoimille**. Perusyksiköllä tarkoitetaan enintään komppanian vahvuista joukkoa. Vapaaehtoisen sotilaallisen koulutuksen on tapahduttava Puolustusvoimien käytössä olevilla alueilla ja aluksilla.
- 18 § PUOLUSTUSVOIMIEN järjestämät vapaaehtoiset harjoitukset
 - Asevelvollisuuslaissa (1438/2007) tarkoitettujen kertausharjoitusten ja ylimääräisen palveluksen lisäksi **reserviin kuuluvat asevelvolliset ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) mukaisesti asepalveluksen suorittaneet naiset voivat osallistua puolustusvoimien järjestämiin vapaaehtoiisiin harjoituksiin**.
 - **Vapaaehtoisissa harjoituksissa** pidetään yllä varusmiespalveluksen aikana saatuja sotilaallisia tietoja ja taitoja, koulutetaan asevelvollisia vaativampiin tehtäviin, perehdytetään asevelvolliset sotilaallisessa maanpuolustuksessa tapahtuneisiin muutoksiin sekä harjoitetaan joukkokokonaisuuksia niille suunnitelluissa kokoonpanoissa.
- 19 § PUOLUSTUSVOIMIEN järjestämien vapaaehtoisten harjoitusten erityistehtävät
 - **Naiset**, jotka ovat täyttäneet **18 mutta eivät 60 vuotta** ja jotka ovat terveydeltään ja muilta henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan siihen sopivia, **voivat osallistua 18 §:ssä tarkoitettuihin puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin**. Vastaavasti **miehet**, jotka ovat täyttäneet 18 mutta eivät 60 vuotta ja jotka ovat terveydeltään ja muilta henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan siihen sopivia, voivat osallistua puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin, **vaikka he eivät olisikaan suorittaneet varusmiespalvelusta tai he eivät kuuluisi enää reserviin**.
 - Edellä 1 momentissa tarkoitettut henkilöt toimivat harjoituksissa erityisosaamista vaativissa sekä huolto-, terveydenhoito-, viestitys-, koulutus-, toimisto- ja muissa vastaavissa sotilaallista maanpuolustusta tukevilla tehtävillä.

4 a luku SOTILAALLISIA VALMIUKSIA PALVELEVA KOULUTUS (SOTVA)

- 20 § Sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen antaminen
 - Maanpuolustuskoulutusyhdistys järjestää 18 vuotta täyttäneille henkilöille sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta.
 - Edellä 1 momentissa tarkoitettua **koulutusta ei ole sallittua järjestää**: 1) perusyksikön kokoista joukkoa suuremmalle joukolle; 2) operaatioon valmennettavalle joukolle; 3) Puolustusvoimien poikkeusolojen organisaatioon kuuluvalla joukolle; 4) varusmiehille; 5) **taisteluummuntana**; 6) Puolustusvoimien ampumatarvikkeilla tai räjähteillä.
 - Edellä 1 momentissa tarkoitettussa koulutuksessa voidaan käsitellä Puolustusvoimien aseita ja muita välineitä. Puolustusvoimien ampuma-aseiden käsittelyn tulee tapahtua Puolustusvoimien valvomana Puolustusvoimien alueella tai aluksella. Puolustusvoimien aseilla ei saa ampua 1 momentissa tarkoitettussa koulutuksessa.
- 20 a § Maanpuolustuskoulutusyhdistys voi sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena järjestää ampumakoulutusta, jossa kehitetään yksilön ampumataitoa ja turvallista aseenkäsittelytaitoa.
 - 2 mom. Ampumakoulutuksessa saadaan käyttää ainoastaan [ampuma-aselain \(1/1998\) 2 a §](#):ssä tarkoitettua tehokasta ilma-asetta sekä 6 §:n 2 momentin 1–6, 8 ja 10 kohdassa ja 9 §:n 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettua ampuma-asetta, joka toimii ampuma-aselain 7 §:n 2 momentin 1–3 kohdassa tarkoitettulla toimintatavalla.
 - Ampumakoulutuksessa käytetään Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen omistamia tai hallussa pitämiä ampuma-aseita. Koulutukseen osallistuva saa kuitenkin käyttää koulutuksessa omalla vastuullaan myös 2 momentin mukaista ampuma-asetta, joka soveltuu koulutusohjelman mukaisiin amuntoihin ja jonka hallussapitoon hänellä on oikeus ampuma-aselain mukaan.
 - Ampumakoulutuksessa saadaan käyttää koulutusohjelman edellyttämällä tavalla ampuma-aseita. Muun kuin koulutusohjelman mukaisten amuntojen järjestäminen sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa on kiellettyä. Muita ampuma-aseita sekä erityisen vaarallisia ammuksia ei saa käyttää ampumakoulutuksessa.

4 b luku Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämä tutustumistoiminta

4 c luku Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kansainvälinen koulutustoiminta

4 d luku Maanpuolustusyhdistyksen järjestämää koulutusta koskevat yleiset säännökset

- 22 e § Osallistujien valinta Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämään koulutukseen ja toimintaan
 - Maanpuolustuskoulutusyhdistys valitsee osallistujat 4 a–4 c luvussa tarkoitettuun koulutukseen ja toimintaan.
 - **Puolustusvoimilla on oikeus kieltää henkilön osallistuminen 1 momentissa tarkoitettuun Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämään koulutukseen ja toimintaan.**
 - Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua valinnasta tehtävään **päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.**
- 22 g § Puolustusvoimien tuki Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle
 - Puolustusvoimat voi antaa Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle asiantuntijatukea sekä **luvan käyttää Puolustusvoimien alueita ja välineitä** tässä laissa tarkoitetun koulutuksen järjestämiseksi.

- Puolustusvoimat saa antaa 1 momentissa tarkoitettuna tukena omistamiaan aseita sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa tapahtuvaa käsittelyä varten.
Ampuminen näillä aseilla on kiellettyä.
- Puolustusvoimat ei saa antaa 1 momentissa tarkoitettuna tukena ampumatarvikkeita tai räjähteitä.

5 luku Muu vapaaehtoinen maanpuolustustoiminta

- 23 § Osallistuminen puolustusvoimien virka-aputehtäviin
 - Puolustusvoimat voi käyttää tämän lain 6 luvun mukaisen sitoumuksen antaneita henkilöitä puolustusvoimista annetussa laissa (551/2007) tarkoitettuihin pelastustehtäviin sekä annettaessa virka-apua poliisille puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain (781/1980) mukaan.
- 25 § Järjestöjen muu toiminta
 - Maanpuolustuskoulutusyhdistys ja sen jäsenjärjestöt voivat sääntöjensä mukaisella tavalla järjestää turvallisuusasioita koskevia valistustilaisuuksia ja huolehtia liikuntakoulutuksesta sekä antaa muuta tarpeellista varautumis- ja johtamiskoulutusta omalla toimialallaan.
 - Vapaaehtoiset maanpuolustusjärjestöt ylläpitävät maanpuolustustahtoa ja -taitoa sekä veteraaniperinteitä.
- 26 § Varautumistoiminta
 - Puolustusvoimat ja asianomainen muu viranomainen voivat sopia Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ja sen jäsenjärjestöjen kanssa niiden jäsenille suunnatusta varautumistoiminnasta. Siihen liittyen järjestöjen jäseniä voidaan tarvittaessa kutsua avustamaan viranomaisia näissä tehtävissä.
- 27 § Valmiustehtävät
 - Valtioneuvoston yleisistunto voi päättää, että puolustusvoimat voi määrätä asevelvollisuuslaissa tarkoitettuun ylimääräiseen palvelukseen ja liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen myös 19 §:ssä tarkoitettuja henkilöitä, joilla on poikkeusolojen tehtävää varten vapaaehtoisesti hankittu koulutus tai ammatin kautta hankittu erityisosaaminen ja jotka ovat antaneet puolustusvoimille 28 §:ssä tarkoitetun sitoumuksen, vaikka he eivät olisikaan suorittaneet varusmiespalvelusta tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaista asepalvelusta.
 - Maanpuolustuskoulutusyhdistys jatkaa toimintaansa valmiuslain (1552/2011) 3 §:ssä tarkoitetuissa poikkeusoloissa.

6 luku Sitoutumista koskevat säännökset

- 28 § Sitoutuminen koulutukseen ja tehtäviin
 - Suomen kansalainen voi antaa Puolustusvoimille kirjallisen sitoumuksen siitä, että hän osallistuu Puolustusvoimien vapaaehtoisiin harjoituksiin sekä 23 ja 27 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin määräajan, vähintään kaksi ja enintään kuusi vuotta kerrallaan. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutus- ja tukitehtäviin sekä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen jäsenjärjestön tehtävään sitoutuva antaa sitoumuksen Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle. Sitoumuksen tekijän on oltava vähintään 18-vuotias. Puolustusvoimien tehtäviin voi sitoutua enintään 60 vuotta täyttänyt henkilö.
 - Henkilöt, jotka haluavat antaa 1 momentissa tarkoitetun sitoumuksen, voivat ilmoittautua joko puolustusvoimille tai Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle, jonka on ilmoitettava näistä henkilöistä puolustusvoimille.
- 29 § Sitoumuksen hyväksyminen
 - Puolustusvoimat tai Maanpuolustuskoulutusyhdistys hyväksyy harkintansa mukaan 28

§:n 1 momentissa tarkoitettun sitoumuksen. Sitoumuksen sisällöstä ja sen tekemisestä säädetään tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

- 31 § Varaaminen ja sijoittaminen
 - Puolustusvoimat voi varata ja sijoittaa hyväksytyt sitoumuksen antaneen henkilön puolustusvoimien sodan ajan kokoonpanon mukaisiin tehtäviin. Lisäksi puolustusvoimat voi varata ja sijoittaa Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ja sen jäsenjärjestön esittämiä niiden toiminnassa mukana olevia henkilöitä heille soveltuviin poikkeusolojen tehtäviin.
 - Sitoutuminen tässä laissa tarkoitettuun vapaaehtoistoimintaan ei estä henkilön varaamista muualla laissa tarkoitettuihin tehtäviin.

7 luku Velvollisuudet ja oikeudet

- 32 a § Salassapitovelvollisuus ja hyödyntämiskielto
 - Tämän lain mukaiseen koulutukseen, virka-apuun tai muuhun toimintaan osallistuneen henkilön vaitiolovelvollisuudesta ja salassa pidettävää tietoa koskevasta hyväksikäyttökiellosta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.
- 38 § Kannustusjärjestelmä
 - Osallistuminen vapaaehtoiseen koulutukseen taikka virka-apu- tai avustamistehtäviin voidaan ottaa huomioon ylennyksiä ja muuta vastaavaa kannustusta harkittaessa. Tarkemmat säännökset vapaaehtoisten kannustusjärjestelmästä voidaan antaa pääesikunnan määräyksellä.

Varustautuminen

- Kurssien huolto, ks. [Liikekannallepano](#)
- Suomen armeija merkitsee SA-varusteita M/85 tai M85, jossa numerosarja kertoo vuosiluvusta... <täydennä tähän>.
- Kursseille saa tarvittavat varusteet paikan päältä eli kurssille voi saapua siviilivaatteissa ja kuitata "jakovarusteet". MPK-toiminnassa mukana olevilla näkee paljon Varustelekan tuotesarjan Särnä TST -varusteita ja Puolustusvoimienkin käyttämiä Savotan varusteita. Korvaavia varusteita voi lähtökohtaisesti tuoda mukanaan ja kuitata varusvarastolta vain tarvittavat puuttuvat tai muutoin ne varusteet joiden osalta ei halua käyttää omia varusteita. Osa varuskunnista vaatii kuittaamaan kaikki varusteet vaikka tarvitsisit vain yhden tarvikkeen. Osa MPK-piireistä ei salli välttämättä omien taisteluliivien käyttöä tai niitä käyttävät vain muista piireistä kurssille tulevat, joissa niitä yleisesti käytetään. Varusteiden väri on lähtökohtaisesti vihreä ja oliivinvihreä, myös harmaa ovat värejä, joita pääsääntöisesti sopii käyttää harjoituksissa varuskunta-alueilla. Joku musta tasku vyötärölinjan sivussa ei välttämättä haittaa. Osa varusteista, kuten maastopuvun tulee olla RES-merkitty, tarkemmin m/05/RES. Päällä olevan maastopuvun alla voi käyttää väreistä ja kuosista riippumattomia varusteita, esim. ulkomaalaisia taistelupaitoja. Mutta päälle ei saa näkyä vieraiden valtioiden tunnuksia, merkkejä tai siviili-/sotilasasuja. Omien varusteiden rikkoutumista ei korvata.

Muita varustelistoja

Katso erityisesti [Tactical vaatteet ja varusteet](#)

Seuraavilta sivuilta löytyy varustelistojen lisäksi tarkempia tietoja ja ohjeita varusteiden valintaan ja käyttöön.

[Matkailu- ja retkeilyvarusteet](#) sisältää enemmän retkeily- ja matkavarusteiden tietoja,

vertailuja ja vinkkejä.

[Matkailu- ja retkeilyvaatteet](#)

[Matkavarusteet](#) sisältää ulko- ja kotimaan (loma)matkoille tarkoitettun varusteluettelon.

[Tactical vaatteet ja varusteet](#) sisältää paljon vinkkejä vaatetukseen ja varusteisiin.

MPK

[Kulkijan varusteet](#) sisältää Bug Out Bag eli SHTF-varustuksen

[Talviretkeily](#), [Geokätköily](#)

[Vapepa](#), [Avustustyöntekijän varusteet](#), [Väestönsuojelijan varusteet](#), [Kotivara](#)

[Selviytymisvarusteet](#) sisältää selviytymispakkauksen ja selviytymisrasian sekä hälytysvarustuksen ja pelastusvarustuksen.

[Ensiapu](#)

[Autovarusteet](#), [Moottoripyörävarustus](#)

[Vuoristovarustus](#), [Melonta](#)

[Metsästäjän varusteet](#)

[Vartija ja järjestyksenvalvoja](#)

Kenttävarustus

[Vaatevarustus M05 käyttöohjeita](#)

Varusvarastolta vastaanotettavia, kursseilla käytettäviä henkilökohtaiselle kuitille tulevia perusvarusteita, materiaalia voivat olla esim.

Pyykkikassi/pyykkisäkki

Lomakassi

Selkäreppu M85

Varustepussi M85

T-paita M91

Poolopaita M91

Lyhyet alushousut M05

Pitkät alushousut M98

Maastotakki M91 tai M05

Maastohousut M91 tai M05

Kenttä-/juomapullo

Lusikkahaarukka

Maastolakki / Kesä-lippa M98 tai M05

Villapipo/myssy

Miehistövyö

Sade(puvun)takki MKU M91 tai M05

Sade(puvun)housut MKU M91 tai M05

Pakkas(sään)takki M95 tai M05

Villasormikkaat

Palveluskäsineet M08

Saapassukat

Varsikengät M05

Kumisaappaat M05

Makuupussi + Suojapussi

Teltta-/Kenttäpatja

(Irto)hihna, nahka

Tarra-arvomerkkilaatta (2 kpl)

- **Varsikengistä** saattaa tulla harjoituksen painajainen. Jakokengät ovat keinonahkaa/nahkaa ja ne ovat ajan saatossa ihmisten jaloissa muotoutuneet ja eivät välttämättä sovi omaan jalkaan. Kokonsa puolesta kyllä, mutta ei muotonsa. Viikonlopun aikana nahka ei anna periksi ja kengän muoto saattaa ensin hangata nilkan sivuun rakkulan ja sen jälkeen painaa "hermoa" niin, että kävelystä ei tule loppujen lopuksi yhtään mitään. Kannattaa harkita omien mustien varsikenkien käyttämistä, jotka on sisäänajettu hyvin ennen harjoitusta.
- **Oma maastopuku ja taisteluvälineet** helpottavat varustautumista ja harjoituksissa pääsee toimimaan tutuilla välineillä. Maastopuvun oikeassa kyynärvarrentaskussa säilytetään ensisidettä. Jakovälineinä saatava poolopaita on itsessään hyvä aluspuvun ihoa vasten. Sen päälle voi pukea esimerkiksi Särnä TST- tai vieraiden valtioiden taistelupaidan, jossa on olkapäissä pehmusteet. Saapassukkia ei välttämättä jaeta kuin yhden, joten kannattaa ottaa mukaan omia sukkiakin. Lisäksi tekniset aluspuvut saapassukkien alle ovat hyvä lisä. Kannattaa vilkaista tulevan harjoituksen säännöksiä.
 - Pääesikunta on antanut ohjeen: Omien maastopukujen M05 RES käyttö puolustusvoimien harjoituksissa ja muissa tilaisuuksissa. Ohje on päivätty 28.12.2016.
 - Maastopukujen (kurkkusalaatti) M05 mallisuoja päättyi 26.9.2016 ja näin on mahdollista valmistaa ja myydä PV:n käyttämien maastopukujen kaltaisia pukuja. Näillä tarkoitetaan M05 RES -maastopukuja. Omissa maastopuvuissa ei saa käyttää PV:n Torni-logoa.
 - Sotilaspuku muodostetaan yhdistelemällä sotilaspukineita (ml. maastopuku), merkkejä ja tunnuksia.
 - Ilman merkkejä ja tunnuksia maastopuku on pelkkä suojavaatetus. Käytettäessä pukua suojavaatetuksena vapaa-ajan toiminnoissa (esimerkiksi erä- ja metsästysharrastuksissa) on PV:n merkkien ja tunnusten käyttö puvussa kielletty. PV ei pidä myöskään tarkoituksenmukaisena eikä suositeltavana kansallistunnuksen (Suomen lippu) käyttöä puvussa. PV ei suosittele puvun käyttöä suojavaatetuksena vapaa-ajan toiminnoissa, koska asu muistuttaa ilman merkkejä ja tunnuksiakin sotilaspukua, jolloin väärin ymmärrysten mahdollisuus lisääntyy. Omien sotilaspukujen ml. maastopuvut käytössä on korostettava myös Lain puolustusvoimista (551/2007) 45 §:n säännöstä. Sen mukaan kukaan muu kuin palvelusta suorittava asevelvollinen (ml. kriha-palvelusta suorittava) tai sotilaskoulutettava ei saa käyttää puolustusvoimien sotilaspukua erehdyttävästi muistuttavaa asua tai asuun kuuluvaa pukinetta sillä tavoin, että häntä voidaan luulla ammattisotilaaksi, ellei puolustusvoimat ole erityisestä syystä antanut siihen lupaa.
 - Oman puvun tarkastukseen ei voi pakottaa, vaan siihen on oltava henkilön suostumus. Tilaisuuden järjestäjän on varauduttava jakamaan kaikille PV:n harjoituksiin osallistuville PV:n käytössä olevat maastopuvut M05 (tai M91) siltä varalta, että omat maastopuvut eivät ole hyväksytyjä mallia tai henkilö ei ole suostunut oman puvun tarkastukseen.
 - Oikean käsivarren taskuun ensiside.
 - Rintataskuun lusikkahaarukka ja tähtäimensiirtoavain.
 - Taskussa vihko ja kynä, kasvonaamioväri.

Taisteluvälineitä (tväl)

Kutsutaan myös varusesine.

Sirpaleliivi M91 (traumalevyillä)

Taisteluliivi/taisteluvyö M85 taskuineen tai Varusteliivi TST M05

+ Monikäyttölisätasku 2-lippaan M05 TST

+ Monikäyttölisätasku tyhj. lippaiden M05 TST

+ Monikäyttölisätasku yleis pieni M05 TST

+ Monikäyttölisätasku kenttäpullo M05 TST

+ Heitetasku M10 TST

Varustevyö TST M05

Komposiittikypärä

Kypäränsuojus

Suojalasit ("laskettelulasit") / "silmälasimalliset"

Palosuojahuppu (musta ninjapipo)

Viiltosuojahansikkaat

Polvisuojat (2 kpl)

(Aktiivi)kuulosuojaimet

- **Taisteluliivin/taisteluvyön** voi useissa piireissä korvata omalla taisteluliivillä tai Plate Carrierilla. Tällöin tulee olla omasta takaa vähintään lipastaskut (suljetut/avoimet), yleistasku (ja dumppitasku). Toki jakovarusteet kun kuittaa, niistäkin saa irtotaskuja käyttöön. Traumalevyt (2 kpl) voi joskus kuitata irtoinaisina omiin liiveihin tai sisältyen jaettavaan PV:n sirpaleliivin. Huomaa, että traumalevyt vaativat Plate Carrierin sivusuojien mahdollisesti suurempia säätöjä, joten kannattaa jo etukäteen siirtää sivusuojia takaosasta pitemmiksi liivimallista riippuen, ettei tule kiire varusteita välpätessä. Sirpaleliivin alle maastopuvuntakin rintataskuihin ei usein kannata jättää mitään.
 - Taisteluvyö M85:n taskuihin mahtuu paljon, mutta pieni reppu, esim. Savotta Jääkäri S tai jakovarusteiden selkäreppu sopii hyvin lisävarusteiden kantamiseen.
- **Suojaliivi:** Suojaliiveistä tulee säännöllisesti irrottaa ja suoristaa suojapaneelit. Ks. pukemishoje sivulta [Tactical_vaatteet_ja_varusteet#Suojaliivi](#).
- **Kypärä:** Kypärän ei tule heilua. 1) Säädä oikea korkeus kypärän sisältä 2) säädä pään ympäryspannan kireys 3) kiristä niskan takaa tuleva hihna ja leukahihna molemmilta ohimoilta (leukaremmien tulee olla leuan päällä). Oikea korkeus ja kireys säädetään kypärän alla pidettävän päähineen tai kuulosuojainten mukaan. Ks. tarkempi ohje sivulta [Tactical_vaatteet_ja_varusteet#Kypärän_säätäminen](#).
 - Kypäränsuojus laitetaan koukuilla kiinni. Kypäränsuojuksessa oleva velcrotarra tulee kypärän taakse. Velcrotarraan kiinnitetään suojalasit, jotka lisäksi kiinnitetään sivulta kypäränsuojuksen koukkujen remmien alle.
- **Suojalasit:** Suojalasiens toisesta reunasta irrotetaan remmi ja se pujotetaan kypäränsuojuksen alanauhan sivulta alhaalta läpi ja takaa pystynauhan ali ja toiselta sivulta taas edestä sivulta alanauhasta ylhäältä ali ja takaisin suojalasiens reunan kiinni; testaa lasiensa laskeutuminen silmille. Vaihtoehtoisesti suojalasit kiinnitetään kypäränän takana olevan tarranauhan alle ja kypärän sivuilla olevien pystyremmien alle. Käytetään kirkkaita linssijä, koska värilliset linssit vaikeuttavat toimintaa pimeässä. Kun suojalasit eivät ole käytössä, ne peitetään suojahupulla naarmuuntumisen ja heijastusten estämiseksi. Suojalaseja säilytettäessä ne eivät saa olla kypärän ympärillä, vaan lasiensa kuminauha on päästettävä löysälle kääntämällä ne kypärän etuosasta pois. Puhdistetaan säännöllisesti pesemällä puhtaalla vedellä. Pesuun ei saa käyttää pesuaineita tai liuottimia. Linssit kuivataan puhtaalla pehmeällä kankaalla. Suojalasiensa suojaavat <200 m/s lentäviltä pieniltä (<1,1 g) sirpaleilta.
- **Polvisuojat** pysyvät paikalla kun ne laittaa polven takana ristiin eli alempi hihna ylempään kiinnikkeeseen ja päinvastoin. Hihnojen mahdolliset lukot tulevat polvista ulospäin. Suojien alahihna tulee olla niin kireällä, että pohjelihas estää suojan valumisen nilkkoihin. Ylahihnan tehtävä on vain pitää polvisuojien yläosaa paikallaan.

• Aseen nahkahihnan pujotus

1. Irroita hihnasta metallinen "niitti" ja kiinnike
2. Pujota hihnan vapaa pää takatukin lenkistä ja pujota hihnan toisessa päässä olevan kiinnikkeen läpi kummaltakin reunalta
3. Irroita kiinnikkeen sisältä muovinen pala ja pujota metallinen osa etukin lenkkiin, huomaa että toisella sivulla on lovi, joka mahdollistaa pujottamisen
4. Työnnä tämän jälkeen muovipala takaisin kiinnikkeeseen
5. Pujota hihnan pää lenkin läpi
6. Kiinnitä hihnan pää metallisella "niitti".

Muuta omavalintaista varustusta

Aseen hihna, säädettävä, pehmustettu, esim. Magpul

Kääntöveitsi

Veitsi/puukko

Kenttälapio + Tasku

Juomapussi + Letku

Kiristysside + Suojatasku

Taisteijan ensiapusarja M05 + Lääkkeet + Tukiside + Compeed + Burana

Monitoimityökalu

Kypärävalaisin

Taskulamppu monivärivalaisin

Valaisimien vara-akut/paristot

Heijastintarra taisteluliiviin

Admin Pouch

Kuulakärkikynä + Lyijykynä + Tussi + Pyyhekumi + Liitu

Vihko (vedenkestävä paperi)

Ilmastointi-/gorillateippi

Pakki + Pakkipusseja 3L (+ Kaasukeitin + Kaasu)

Varustepussi

Lusikkahaarukka

Marssikompassi

Tulitikut

Tulppakuulosuojaimet

Tunnuslevy

Keitin + Polttoneste + Kattila + Kansi + Kahva

Purkinavaaja

Kartansuojus

Hyönteissuoja-aine

Aurinkolasit

Partionaru

Heijastin

Ampumalasis (musta/kirkas/oranssi)

Lämpöpeite

Hanskat (esim. Mechanix "kumisuojatut" päältä)

Pikkureppu

Makuupussi + Suojapussi

Makuualusta

Saippuasia + Saippua/Suihkugeeli + Hammasharja + Hammastahna + Kampa +

Huulivoide

Parranajovälineet

Wc-paperia + Toilet-savett + Terveysseiteet tms.
Pyyheliina
Kylpypyyhe
Vedenpitävä varustepussi
Irtohihnat
Siviilivarustekassi
Muovikassi
Energiapatukat
Naamioväri, esim. vihreä, ruskea ja musta + Peili
Naamioteippi + Itsekiinnittyvä naamiointiteippi
Naamiointi kankaat, verkot yms.
Sulkurenkaita, metallisia, muovisia
Narua
Rannekello
Matkapuhelin
Varavirtalaturi + Latausjohto
Jatkojohto
Kirves
Saha
Kiikarit
Arvomerkki
Lompakko + Setelit + Kolikot + Kortit
Henkilökortti + Ajokortti
Kurssipaperit + Matkaliput
Avaimet (koti, auto)
Silmälasit + Kotelo + Liina / Piilolinssit + Silmätipat
Liitu + Koordinaattimittarit
Korjaustarvikkeet, ompelutarvikkeet
Teroitusväline
Muki
Aluslakana + Pussilakana + Tyyny + Tyynyliina
Selviytymispakkaus
Painitossut
Alasuoja + Hammassuoja
Sisäjalkineet (suihkusandaalit)
Pikakahvi
Matkavarustus
Ks. myös kohta Taktinen suojaliivi sivulla [[Tactical vaatteet ja varusteet[]]]

- Yleisiä omia varusteita ovat esim. oma taisteluliivi / Plate Carrier, Särmä TST-taistelupaita, taskut, kypärä, kuulosuojaimet, pehmustetut ja yhdenpisteen asehihnat ja ammuntaa kestävät taktiset lasit. VK-välineinä voivat olla esim. green/blue gunit koteloineen.
- Kiikarit kannattaa usein ottaa mukaan. Ks. esim. sivulta [Tactical vaatteet ja varusteet#Kiikarit]

Varusteiden jako

Varusteiden jako ja palautus voi olla harjoituksen yksi "raastavimmista" vaiheista. Kannattaa varautua kärsivällisyydellä. Siihen liittyy tavanomaisesti säätöä sekä varuskunnan, MPK:n että yhtä lailla kurssilaisten puolelta. Kurssilaiset saapuvat eri aikaan, järjestäjien ja varusvaraston listat ovat sekaisin, useita kursseja hakee/palauttaa varusteita peräkkäin, yksittäisten varusteiden jakajat eivät

tiedä mitä pitää jakaa, eri varusteryhmien varusteiden jako-/palautusjärjestys on järjestäjille epäselvää ja muuttuu yllättäen, joku haluaa vain muutamia varusteita, erilaisia ohjeita satelee oman kurssin eri kouluttajilta ja väälepiltä päällekkäin, joku kuulee jotain - toinen toista, osa osallistujista on suihkussa kun muut odottavat heitä pihalla varusvarastolle siirtymistä varten, varusteita on hävinnyt, varusteet ovat väärässä järjestyksessä palautussäkissä, varusteita ei ole puhdistettu, kenkiä ei ole pesty, varusteet eivät ole käännetty/sidottu ohjeiden mukaan palautettaessa jne. :D

- Etukäteen voi myös miettiä valmiiksi oman paitojen, housujen, takin, kypärän koon. Mitä kokoluokkia käytetään.
 - "2 L-koon poolopaitaa".
- Varusteita l. jakotavaraa vastaanottaessa kannattaa nopeasti vilkaista, että varusteet ovat ehjiä ja oikeita: housut eivät haarasta revenneitä, käsineet ei samaa kättä, myssyn/lakin kokardi on sotamies/upseeri, kypärähuppu on kypärän kokoa jne.
- Varusteiden jako voi mennä esim. seuraavasti:
 1. Ensin jaetaan pyykkisäkki tai selkäreppu, johon jaetaan "kenttävarusteet" eli vaatteet.
 2. Siirrytään pukuhuoneeseen/tupaan ja vaihdetaan siviilivaatteet pois ja pakataan jakotavarat selkäreppuun ja siviilivaatteet lomakassiin/omaan kassiin.
 3. Luovutetaan pyykkikassi pois.
 4. Jaetaan taisteluvälineet (tväl).
 5. Jaetaan ase.
 6. Jaetaan ryhmäkohtaiset välineet.

Varusteiden luovutus

- Varusteiden ollessa luovutuskuntoisia, vältytään turhalta jonottelulta. Usein sukunimen mukaan aakkosjärjestyksessä jonossa, jolloin luovutettaessa tehdyn materiaalitositteen löytäminen helpottuu.
- Palautuslinjoille mennään varusteet valmiina luovutusjärjestyksessä, mikä on usein päinvastoin kuin se, missä järjestyksessä varusteet luovutettiin. Usein kurssin väepeli antaa ohjeet.
- Jos tuotetta ei ole käytetty, huoltotoimenpiteitä EI tehdä.
- Palautus voi tapahtua myös niin, että varusteet kaadetaan repusta jonossa itsen eteen maahan ja kouluttajat keräävät selkäreppuihin tai varustesäkkeihin varusteet, kuhunkin erikseen (yhteen reppuun vyöt jne.)
- Puhdistettuja irtoliasta (hiekkä, kivet, kävyt, roskat, kura yms.). Varusteiden olisi hyvä olla kuivia, ilmoita märistä varusteista palautettaessa.
- Taskut on syytä tarkastaa kahteen kertaan, että ovat varmasti tyhjiä. Autonavain!!!
- Lukolliset kiristysnauhat ääriasennossa auki.
- Rikkoutuneista ilmoitetaan varusvaraston henkilöstölle.
- Palautusohje ja palautusjärjestys henkilökohtaiselle varustukselle voi olla esimerkiksi seuraava. Pakataan siis reppuun/säkkiin päinvastaisessa järjestyksessä.
 - Telttapatja / makuualusta: irtolika pyyhitään pois kostealla, kuiva, avattuna/rullattuna ja kuminauhat ympäri.
 - Makuupussi, suojapussi: suojapussissa ja sulkunaru löysästi kiinni ja hihnat löysällä / Suojapussi erillään/jalkopäissä, vetoketju auki ja jalkopäästä lähtien rullattuna / vetoketju auki ja nurin päin käännettynä
 - Lakana, tyynyliina, päiväpeite (=petivaatteet): suorana, viikkaamatta
 - Peite, vanu-: suorana, viikkaamatta
 - Pyyheliina: suorana, viikkaamatta
 - Sukat, alus- M05: suorana/avattuna, irti toisistaan, oikeinpäin
 - Sukat, saapas- M91/M17: suorana/avattuna, irti toisistaan, oikeinpäin
 - Paita, T- M91: suorana, oikeinpäin, arvomerkki pois

- Paita, poolo- M91: suorana, oikeinpäin, vetoketju auki, arvomerkki pois
- Paita, kaulus: ?
- Housut, alus-: suorana, oikeinpäin
- Housut, urheilu- (pikkumustat?, shortsit?): suorana, oikeinpäin, narunpäät yhteen solmittuna vetosolmulla, taskut tyhjänä
- Kengät, varsi- M05: irtolika pois myös pohjista, (plankattuina), pohjalliset pois, nauhat auki toiseksi/kolmanneksi alimpaan nauhakoukkuun / nauhat ensimmäisiin hakasiin asti avattuna, kengät nauhoista toisiinsa yhteen sidottuina 30 cm välillä vetosolmulla
- Kumisaappaat M05: pestyinä myös pohjista, narulla yhteen sidottuina 30 cm välillä, pohjalliset pois
- Huopavuoret: nippusiteellä kiinni toisissaan
- Saappaat, moottoripyöräilijän: pareiksi laitettuna omilla nauhoilla
- Sisäjalkineet: nippusiteellä kiinni toisissaan
- Kengät, urheilu: irtopohjalliset pois, nauhat pois, nippusiteellä yhteen
- Vyö, nahka, mieh: suorana
- Käsineet, palvelus- M08 / alus- M05: oikeinpäin, avattuna / ei käärittyinä yhteen
- Kintaat, nahka- M05: oikeinpäin, avattuna, irti toisistaan
- Kintaat, neule M05: oikeinpäin, irti toisistaan
- Nahkasormikkaat, mustat: irti toisistaan, ?ei reijitettyjä?
- Hansikkaat, viiltosuoja-: päällekkäin ja käännetään suuosasta ylösalaisin yhteen
- Myssy, villa-: oikeinpäin, nimilaput pois, tarrat kiinnitettynä
- Lakki, talvi-, kesä lippa-: nimilappu pois, tarra kiinni
- Lakki, kesä lieri-: nimilappu pois, tarra kiinni, kiristyslukko toiselle sivulle vedettynä
- Pusero, pakkas- MKU: etuvetoketju kiinni, taskut ulosvedetty, vyötärön kuminauha auki, merkit pois
- Pusero, väliasun- M05: suorana, oikeinpäin, vetoketju auki/kiinni
- Housut, väliasun- M05: suorana, oikeinpäin
- Takki, maasto- M05: pitkä vetoketju kiinni/puoliksi kiinni, taskut auki, taskut tyhjennettynä, kiristysnauhojen lukot löysättynä, irtolika pois, merkit pois
- Housut, maasto- M05: vetoketju kiinni, nappi kiinni, taskupussit ulosvedetty, reisitaskujen tarrat kiinni, lahkeet suorina, oikeinpäin, kiristysnauha auki, polvipehmusteet pois, irtolika pois
- Takki, pakkassään- M05: etuvetoketju kiinni/puoliksi kiinni, taskupussit ulosvedetty/taskut auki, kiristysnyörit auki, irtolika pois, merkit pois
- Housut, pakkas- M05: etuvetoketju kiinni, lahkeen vetoketjut puoleenväliin auki alhaalta ylöspäin vedettynä, olkainlukot kiinni, taskupussit ulosvedetty
- Takki, lumi M05: etuvetoketju kiinni, muut vetoketjut auki, oikeinpäin, kiristysnyörit auki
- Housut, lumi M05: etuvetoketju kiinni, olkainten lukot kiinni, lahkeet suorina, polvipehmusteet pois
- Housut- ja takki MP, ajopuvun: etuvetoketju kiinni, taskut auki
- Suojapuku: taskupussit ulosvedetty, napit auki
- Suojahaalari, panssarimiehen: pehmikkeet irti, pitkä vetoketju kiinni, taskut auki
- Verryttelypuku, M92 takki, M92 housut: etuvetoketju kiinni, taskut ulospäin käännettynä, oikeinpäin, vyötärönaru yhteen solmittuna tiukalla vetosolmulla
- Kypärä, komposiitti-: suojalasi irti, naamio/kypäräsuojus/huppu irti, irtoliasta puhdas, kuivana
- Kypäräsuojus/naamiosuojus M05: irtolika pois, valkoinen puoli päällepäin käännettynä
- Alushuppu M05: oikeinpäin
- Irtohihna: muut soljistaan yhden irtohihnan lenkissä
- Sadepuvun takki M05: oikeinpäin käännettynä, taskupussit ulosvedetty, pitkä vetoketju auki, merkit pois, irtolika pyyhittää kostealla, hupun lipparautalanka poistettuna ja

- erikseen palautettuna
- Sadepuvun houtut M05: oikeinpäin käännettynä, olkainlukot kiinnitettynä, irtolika pyyhitään kostealla
- Pakki: pestynä, kansi pakin sisässä kahva käännettynä
- Kenttäpullo / Juomapullo: ei palauteta / pestynä, korkki löyhästi kiinni
- Lusikkahaarukka: pestynä
- Kuulosuojaimet: pidetään käsissä
- Suojalasit: pidetään käsissä
- Polvisuojat: toisiinsa kiinni napakassa paketissa eli alimmaisat hihnat päällä olevien suojiin yli ristiin, irtolika pyyhitään kostealla
- Suojaliivi sirpale/Sirpaleliivi M91/Sirpaleliivi M05/"Sirpa" M91 / M05: tarrat ja nepparit kiinni, alasuoja paikoillaan ja käännettynä ylös, traumalevyt paikoillaan, taskut tyhjinä, irtolika pyyhitään kostealla
- Reisilevy: remmit kiinni, merkkiteipit tms. pois, lukot kiinni, hihnat kiinnitetty
- Varusteliivi M05, varusteliivin vyö: kiristysnyörit löysättyinä, taskut irti ja puhdistettuna irtoliasta, 4 lukkoa kiinni, varusteliivin vyön lukko kiinni käsiaukkojen läpi työnnettynä, irtolika pyyhitään kostealla, nimilappu pois
- Taisteluvyö M85: nimilaput pois, roskat pois, irtolika pyyhittynä kostealla, taskut tyhjänä kiinni vyössä
- Yleistaskut, heitetasku, lipastasku, kenttäpullotasku, kenttälapiotasku, suojanaamarin tasku, tyhjen lippaidentasku: vetoketut, soljet ja kiristysnyörit auki, irtolika pyyhitään kostealla, merkkiteipit tms. pois
- Selkäreppu M85: roskat pois, irtolika pyyhitään kostealla, olkapehmusteet paikoillaan, suojaläppä auki, nimilaput pois, irtohihnat pois
- Iso reppu M05, Pieni reppu M05: irtolika pois, irtohihnat pois, lisätaskut pois, taskut auki, suojaläppä avattuna, nimilaput pois, rintaremmi suljettuna, kiristysnyörit avattuina
- Pieni reppu M05: irtolika pois, taskut auki, suojaläppä avattuna, nimilaput pois, rintaremmi suljettuna
- Peite, naamio repun M05 iso: rullattuna palloksi
- Varustepussi M85: irtolika pyyhitään kostealla, kantohihna irti
- Karttalaukku: kantohihna laukun sisällä, läppä kiinni
- Lääkintälaukku: irtolika pois, lääkkeitä tyhjennetty, sisällysluettelon mukainen kestmateriaali omilla paikoillaan
- Ensiapuserja, taistelijan: sisämateriaalit vaihdettuna uuteen kiristyssidettä lukuun ottamatta.
- Lomakassi:
- Säkki, musta-, vihreä-, ruskea: irtolika pois, nyörit avattuina, merkkiteipit tms. pois
- SPOL-varusteet: pampun kannatin irti, käsirautojen kotelo irti, käsiraudat pois kotelosta, avain kiinni käsiraudoissa narulla
- Arvomerkki: pidetään käsissä

Kaappijärjestys

Kasarmilla yövyttäessä saattaa olla unohtunut varusmiehen kaappijärjestys.

- Ylimmäinen ylähylly: makuupussi
- Keskimäinen ylähylly: lumisuoja vasemmalla, makuualusta oikealla
- Alimmainen ylähylly:
- Pienet hyllyt alhaalta päin ylös: säkki, lippaat, suojanaamari, pakki, taistelupaita
- Ovi: pyyhe ylätangossa, sandaalit alatangossa

Arvomerkit

- "MPK-laatta" vasemmassa hihassa tarkoittaa lähinnä, että henkilö on kouluttaja tms. HUOM! MPK-laattaa ei saa pitää samaan aikaan arvomerkkien kanssa, eli joko MPK-laatta eikä arvomerkkejä TAI arvomerkit rinnuksessa ja kansallislippu ja joukko-osastotunnus vasemmassa hihassa.
- Hihassa kansallislipun ja joukko-osastotunnuksen välissä 15 mm rako.
- Lähtökohtaisesti sallittuja ovat 1) kullankävyiset sotilasarvoa osoittavat merkit 2) sinivalkoinen suomen lippu 3) kokardi päähineessä ja 4) maakuntajoukoilla kullankävyinen joukko-osastomerkki ja maakuntajoukkojen "nimimerkki".
- Kiellettyjä ovat esimerkiksi vihreällä pohjalla olevat mustat arvomerkit ja muut merkit, koulutushaaramerkit.
- Kiinnitetään nykyaikaisissa maastopuvuntakeissa vetoketjunsuojan päällä olevaan tarranauhaan. Osa harjoituksiin osallistuvista ei tuo esille sotilasarvoaan, joten tällöin velcro-pintaa kannattaa suojata vihreällä vastavelcro-kappaleella. Arvomerkkejä ei myy PV, vaan esimerkiksi Varusteleka.
- Lakkimerkki
 - Ks. Varusteleka.fi Särmä TST M05
- Suomen hihalippu: käytetään valko-sinistä pientä lippua vasemmassa olkavarressa tarrannauhan ylimpänä.
 - Varusteleka.fi myy Särmä TST M05 Suomen hihalippua.
- Nihilappu
 - Omalla nimellä varustettu nihilappu on vihreä mustalla tekstillä. Kiinnitetään oikeaan rintamukseen tarranauhaan. Näitä Särmä TST m05 -nihilappuja myy Varusteleka.
- Koulutushaaramerkki
 - Ks. varusteleka.fi
- Lääkintämerkki
 - Muista, että punaisen ristin valkoisella pohjalla käyttö on rangaistavaa muussa kuin laissa ja kansainvälisissä sopimuksissa määrättyssä käytössä. Käytännössä luonnollinen henkilö tai yritys ei sitä voi käyttää ja kaikki sitä muistuttavatkin vaarantavat merkin todellista suojaavaa käyttötarkoitusta! Rangaistavaa on esimerkiksi käyttää punaista ristiä osoittamassa varustevyön ensiapupakkausta ellei varta vasten ole kyse asevoimien lääkintähuoltoon kuuluvasta henkilöstä ja hänen tehtävän mukaisesta ensiapupakkauksesta.
 - Ks. varusteleka.fi
- Kirjasinmerkki
 - Esim. hihassa kaksi numeroa. Esim. varusteleka.fi PVC-kirjasinmerkki.

Vinkkejä

- Sijaintitiedon jakaminen ja sijainnin taustaseuranta puhelimen asetuksista pois jo päivällä ennen harjoitukseen lähtemistä. Koskee myös sovelluksia, jotka taustalla rekisteröivät sijaintia. Yleensäkin sovellusten määrä kannattaa pitää puhelimesta seurannan takia vähissä.
 - Kurssilla ei ole suositeltavaa jakaa mitään kuvia tai tietoa sosiaalisessa mediassa. Eikä yleensäkin välttämättä kuvata yhtään valokuvaa edes omaksi muistoksi. Kännykän oikeaoppista käyttöä on hyvä harjoitella jo nyt ettei vasta sotatilanteessa.
- Saavuttaessa perjantai-iltana varusteiden jaon jälkeen tavarat saatetaan viedä nopeasti kasarmille tai laittaa jo varusvarastolla pakettiautoon ja ensimmäinen harjoitus saattaa alkaa ulkona taisteluvälineillä nopeasti. Tällöin ei jää aikaa miettiä, mitä varusteista haluaisi kantaa mukana illan pitkässäkään harjoituksessa. Sen johdosta kannattaa jo kotona pohtia

varusteita, mitä pukea päälle ja mitä haluaa nopeasti pakata mukaan taisteluliiveihin tai selkäreppuun. Varsinkin jos käyttää omia varusteita, ne kannattaa viritellä valmiiksi ja muutoinkin laittaa esimerkiksi varustepussiin, ne varusteet, joita haluaa kuljettaa taisteluvarustuksessa ja ne on näin nopea lisätä jakovarusteisiin.

- Vinkki! Maastotakin oikeaan hihataskuun kannattaa sujauttaa pieni minigrip-pussi, jossa on kertakäyttöinen desinfiointipyyhe ja laastareita sekä buranaa. Päänsärky voi yllättää taisteluliivin painaessa olkapäitä ja sormeen tulla helposti haava, johon laastari on riittävä apu verenvuodon tyrehtyttämiseksi. Pussiin voi sujauttaa myös 5 euron setelin sodeautoa varten.
- Merkitse myös jollain tavalla jakovaatteet ja omat vaatteet! Esimerkiksi laitot pakkastakin ruokalan tyhjään naulakkoon ja lähtiessä naulakolla on 30 muuta samanlaista pakkastakkia.
- Vasempaan reisitaskuun lomake.
- Soveltavien harjoitusten kestoa ei välttämättä etukäteen kerrota ja ne voivat alkaa esim. illalla ja jatkua aamuyöhön. On syytä varautua vaihtelevan sään mukaisesti, esimerkiksi sateeseen ja/tai kylmään sekä pitkiin paikalla oloihin. Lisäksi on hyvä saapua virkeänä eli torstai-iltana aikaisin nukkumaan, jotta tiivis koulutuspaketti tulee tehokkaasti omaksuttua.
- Pientä energiapitoista evästä on hyvä pitää jatkuvasti saatavilla. Kahviaddiktien kannattaa varata omaa murukahvia mukaan.
- Särkylääkkeitä kannattaa ottaa riittävästi, on kyse sitten kipeytyneestä jalasta tai päänsärystä.
- Osallistujien ikähaarukka on suuri ja usein varsinkin iän myötä kuorsaus lisääntyy. Ensimmäinen yö saattaa tuvassa olla haastava tämän osalta. Kuorsajille ei välttämättä ole omaa tupaa. Tunnin mittaisia päivystysvuoroja saattaa olla kasarmilla yövyttäessä ja kipinävuoroja teltassa.
- Ruokailu, esim. perjantaina iltapala (viili/jugurtti, sämpylä, voi, juusto, banaani, mehu). Lauantaina aamiaisbrunssi varuskuntaravintolassa (puuro, kiisseli, kurkku, tomaatti, leipää, kahvi). Lauantaina lounas varuskuntaravintolassa (salaatti, keitto, leipää). Lauantaina päivällinen varuskuntaravintolassa (salaatti, ei-keittoruoka, leipää). Lauantaina ilapala. Sunnuntaina aamiaisbrunssi ja lounas, mahdollisesti myös päivällinen. Erikoisruokavaliot ennakkoon ilmoitettuna huomioidaan. Kaikki ruokailut voivat olla myös maastossa. Lähtökohtaisesti ruokailuvälineet kuuluvat maastoruokailuun ja iltapalaan, mutta hyvä on ottaa mukaan esim. oma lusikkahaarukka.

Lyhenteitä

- Mukes = muonituskeskus. Maak = maakuntajoukko. Piikissä = kohde tähtämisessä. Pitkä kuitti = PV:n vaatteet kotiin säilytettäväksi. Kerttikset = kertakäyttöastiat. SA-tehtävä. PEVA = perusvalmius. Sitoutunut. Ressu = reserviläinen.